

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Juristisch-theologische Sammelhandschrift - Cod. Aug.
pap. 61**

Augustinus <Triumphus>

[S.l.], 1428

Quaedam pulchra exempla de de matrimonio philosophica

[urn:nbn:de:bsz:31-93533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93533)

Ambrosius Valentiano imperatori. Cum omnes homines qui sub ditione romana sunt
vobis militet imperatoribus terrarum atque principibus in ipsi vos optent deo et sacre
fidei militibus. Aliter eius salus vita esse non poterit nisi unicusquisque deus uerus hoc est
deus christianorum. Ipse eius solus uerus est deus; ita in mente uenerit. Dicitur enim genus
demonia ut scriptura dicit. hunc quod uero deo qui militat et qui ita in eius recipit
colendum affectu non dissimulatores non conueniat postremo non colendus saltem
aliquis delect colendis ydolis et prophetarum ceremoniarum cultibus coherere. Nemo enim
deus fallit cui et occulta ora manifesta sunt. Ergo cum a te imperator christianissime
fides deo uero sit exhibenda cum ipsius fidei studium curatio atque deuotio. Ad uero
quomodo aliquis in sepe uenerit quod debeat ante deum geritur tunc istum precepto
ad usus quod sacerdotum prophetarum pietatis scriptis. Quod enim in dudum uel fisco
uel arce iudicatum est de tuo magis conferre uidebitur quod de suo reddere. et de
dispendio queruntur qui nunquam inro sagum pepererunt. qui ipsi ecclesiarum edificia
struunt. Penit et ut illis privilegia deferat qui laquei ac decedi inus coe
uilius uilius lege prima denegauerunt. Et privilegia illa quibus sepe decepti sunt et
christiani. Nonnulli enim illis privilegia pura per ipudetiam patitur per pupillarum
necitatis molestias declinatis irretire uoluerunt. Et quia non omnes fortes in
ueniunt et sub principibus christianis plerumque lapsi. Et hec si ita sublati non essent
auferebam tuo imperio copiare. At cum per totum seculum orbem a plerisque uel principibus
inhibita uerdicta quod sunt. Rome autem a se deinceps tue Auguste memorie
graciano fidei ueneritate solam ne quod obis fidele statuta. quellas uel fimo
precepta reseratis. De negotiis autem si quod statuit nemo putat esse uenera
dum et preceptum de religione calcabit. Nullus obsequit unquam etiam tue
si ille gentilis est qui ista deponat. non delect metes tuas uiculis sue supstantis
incedere. si pro studio docere et aduone quodmodum uere fidei studere debeat
quod ille ita conatu uana defendit. defraudat metes clarorum uirorum et ego
suadeo si deus certus est omnibus preferendus. si de militari est consulendus
debet exantia in preclis uiri expectari scia. quibus coproburi. Et de reli
gione tractatus est deus cogita. nullus uirum est cui deus optes
aufertur. habet ille ^{gentilis} sententias suas. Inuitur non cogit colere quod nolit.
hoc ipsum tibi liceat imperator. et unicusquisque praeter ferat si non extorquet
imperatori quod moleste ferret. si ei extorquere cuperet imperator. Ipsius gentilibus
displicere consuevit preuaricatis affectus. libere enim delect defedere unicusquisque
fidele metes sue et seruare oportet. quod si aliquid solo nomine christianum tale
aliquid decernendum putat metes tuas uocabula uida non capiat. uera
cassa non fallat. Quisquis hoc suadet sacrificat et quisquis hoc statuit. Tal
lezabilis in unius sacrificium quod lapsus cur. Totus hic christianorum
pictat status si hodie gentilis aliquis imperator quod absit aram statueret
simulacris et eo conuenire cogeret christianos ut sacrificiis interesset ut
opplet anhelitus et hora fidelium curis ex ara famulla de sacrilegio
fumus ex busto et ea curia suum diceret ubi uirum ad aram.

lib. sit episcopi

quod sit
quod

quod sit
quod

Aucit Aroclus theophrastus phy
vty Sapiens dz ducet uxorem Et
tu diffinit Si pulch^o esset si bn
morigata Si nata ex honestis pa
rentibz Et si ipse e sanus et diues
Sic aqn sapiens In ure mitionu
stati intulit hoc aut raro In
nuptis vniusa doidat Non e
vror ducenda sapiens Echor qdo
he Cy Sapiens aut no dz ducet
vror aut dz elige bona et honesta
Cura hoc ig^o sex st videnda p^o
Anubz vror sit ducenda 2° que
bona vror sit agpenda 3° que
sit diligenda Quarto que sit
custodienda Quinto que castiganda
Sexto que vita p^omate vivi
ab ipa sit eligenda
Cura p^omi notand q illoy q
viores accepti st Auuda sunt
lasiui et vani Quuda Cupidi
et auari Auuda sapietes et
dixen Lasiui et vani no
qaut in muliere n pulchritudie
ane tn pulchritudo In muliere
e pitosa pu y Circuly aurey
In naribz suis mte pulchra
et fatua Est receptoria et vani
pu vltio fallax gra et vana
e pulchritudo Auere supdiaz
aureoly phy puc eferet qeo
on Iouannu Si vir debeat
vror ducet pulchra aut tpe
et Respondz pulch^o cito adama
feda facile relinqtur difficile
e custodire qd oes amant
Molestu e posside qd nemo
digna hre Minoru tn mistia
reformis he q formosa seruet
leg hest xv q ipa voso coloe
et miantabz onit ad regem
qnterant credens ex hoc vroz
placare et ipz inclinare dz
vror ea videt In futuro m
aymnu e amotus Inne
vagina times coruit et
color vroz In pallore muty
e Tex videns ea sic pallida
deposuit Ita et ipaz vcepit
in graz p qd da intelligi q
mulieres q se colorat deo dis
phret Aue aut ex abstinaa
fuit pallide deo placent
Cupidi aut et auari non

qaut in muliere vel vror n diuicias
Crispim sup meth Tu Iuicio
q vror ducit vis noli qtere diuicias dz bn
morigatuz qz boni mores diuicias st acqut
diuicie aut bonos mores nq facerunt Et
gloriosor e fiddiu q ptoy
Introgauit qoz theomopiden phy Cui nam
pliaz tuaz libnaz tderet in vror An p^o
dz motibz et ma ornato An locupletu paruz
pbato An respond^o Malo m^oq hoiez Indignu
p^onia q p^onia vror Arit supdiaz phy
q sit meli^o An ducet vror p^oem an diuicio
Et respond^o paupete alera difficile e diuicioz
fere tamentu Et quis no detinet q sit
meli^o Tamt tn detinet qz dnt q meli^o e
ducet vror p^oem et pacifica q diuicioz et
litigiosam An pu xxj meli^o e p^oem In loco ud
angulo dormat q ai muliere litigiosa In domo
conviu Sapien vspicant In muliere ad sapioz
aus p^oetes illud pu^o xij Sapiens mulier
edificat domu suaz In sapies vros Instructaz
manibz destruet qd p^oet di 22 domy et
diuicie dant apendibz Adeo aut vror p^oem
Cespit ecf ad bonitate eiz Et xxv mulier
bone beatz vire non dixit mulier pulch^o nec
mulier diuit dz mulier boness^o Vidend e
Olt^o vror bona sit agpenda Istud on e p^oem
sup meth dicens Et dle q vult ducet vror
dz qd eare si habeat ambas bonos p^oetes
vel ambas malas Aut vnu bonu aut alter
malu Si ambo st boni p^oete ea accipiat
Si aut ambo mali oino dimittat Si v^o alt^o
e bonu et alter maly qz factuz sit timent
vroz Si p^o e bonu et m^o mala magz
qvenit tme di v^o egipa miz Et raro est
qz puelle magz qsvoueri Inuita mores
malios q p^onoess^o 3° Vidend e que sit
diligenda Cauendz e Am^o nimiz et modum
Sen Am^o forme mulier vromis obliuio est
et Indamies p^oema Turbat q^oia altos
et g^opas sp^os frangit v a magnis cogitibz
adhullimas ehit Refert Sen qguissa se
qdam honoatu viz q exteius qn publicu
cu fapia vror sue se colligebat Et ne puto
qdem hore p^oenga eiz carere p^oeat ponere
q nulla n^o alt^oz tacta labys vire et vror
hauriebat Et subdit Sen Origo qz Am^oz
bonesta erat Magnud v^o deformis
nihil aut In est q ex honesta ca qz
q^omat on textus In d^oentibz Adule
qdem e In sua vror amato utentis
In dhona qz vror ois Am^o tuzp est
et su nimiz nihil qiz q Amare vror
tq adulteraz

Quarto videndū ē Alit vxo custodia pe
vel nō Et videt Quid pdest vxor custodia
Cum spūali Impudica nō possit Pudica nō
debeat Certū ē aut q vxor pudica et pbata
nō indiget custodia Refert Jēo In libro con
joniariū De duclig pmy q' romē ventali
Et armē triumphavit Cu iam p rex offec
Andruit exprobraj os fetidi Cumq vxor
castus ess qre nō p monuiss vt hūc
vna modere ifcassm Inq illa nū pu
tassm omnibq hōibq sic olere In hoc mag
pudiana d mōstrat q nō aliam hōm sic
ai facie appmquit vt disto passet flatus
odrez Tales nō Indigebat et custodia
Refert ibid de qda vgrine thebana q du
a quoda violata foret iugularit postea ip
tāmicet et pgen p In fecat Natrat conz
Augj de Civitate dei de lucrea q Sextus
tarquy filij regis rōmaz vidavit quā
ai vir flente In veniss et eā saluasset
Refert q Quid Saluz ē mheri amissa
pudiana venūptū copq d violatu nō auz
Et ne vlla Impudica exemplo lucreas
vneat cutellū suū arripuit et se In fecat
Tales ē q sic habebat firmū ppositum
castitatē Custodiendē nō erant

[Faint, mostly illegible text on the right page, likely bleed-through from the reverse side.]

simulacri i sniaz cogere. Ppterea ex interpretat araz locutam ut eius sacro
ut ipi putat uniusq; quietus q; uideret i mediu; eius curia maiore ia
xpianoz nio sit referta pscutez esse cederet xpianis qui cogeret
tali pscoptoe ad senatu uenire qd fit pleruz. Na a iurys conuenire
cogitur. Te q; ipatore xpiani i aram urare cogetur. Quid e urare
nisi eius que fidei tue testere psculez diuina potetiaz cofiteri. Te ipatoe
h petit a postulat ut ara iubeas eleuari. supus pphans sacris
duri. si h no potest sine sacrilegio decerni. Vn rogo te ne id decerni statuas
ul i exmori decreta sbscribas. Couenio fides tuaz ego xpi sacerdos. Oms
et quoniam epi nisi iacibile h a repetituz ad aures puenisset huius
qd tale aliqd esset ul i consistorio tuo suggestu ul a senatu petitu. Et
absit ut h senatus petisse dicatur. Pauca gentes comuni h utit noie.
Na an biennuz ferme cu h petere temptaret misit ad me scus damasius
romane ecclie sacerdos uidito dei electus libelluz que xpiani senatores
dederut a qdaz inumeri nichil se tale madisse postulates no cogere
getiluz huiusmodi petitoib; ptere cofesuz. Questi a publice priuatiq; se
no conuertuz ad curia si aliqd tale decerneret. Dignu e est ut tpiuz
nris h est xpianis tpiuz dignitas xpianis senatorib; abiret. quo
getilib; senatorib; pphane deserat uolutans effectus. huc libelluz ego fr
demecae vix direxi. Vn q; stitit no senatu aliqd de supstitoz cultu
madisse legatis. si fortasse dicitur cur didu no it fuerit senatu cu ista
peteretur. Sat loquit qd uelit q no it fuerit. satis locuti st q apud
ipatore locuti st. a miramur in si puatis resistedi rome eripuit
libertate q noluit esse liber tibi no uilere qd no plus. suare qd
sentis. a io memor legatoris pxime in madate queno itez fides
tuaz. queno metez tuaz ne ul respodduz fm huiusmodi petitoez
getiluz ceseas ul i exmori respoza sacrileguz sbscritoz adiuuas.
Certe refer ad paretz pietatis tue pnapoz theodosiuz que sup omib;
fere maiorib; causis q; uideret cofesit. Nichil maius e religione. Nichil
sblimius fide. si causis cu esset diuersa parti respoza suaret. Causa
religionis est. Eps conuenio. Detur michi exemplar misse relatoris ut
ego plenius respodeaz a sic de omib; q; sultis demecae tue pires respo
dere dignet. Certe si aliud stant epi hec equo aio pati a dissimu
lare no possumus. Licet tibi ad eccliaz quere si illic no uenies
sacerdote aut uenies resistetes. Quid respodebis sacerdoti diceti
tibi. muneza tua no querit ecclia qui tepla getiluz munezib; adori
nasti. Dea xpi dona tua respuit qm ara simulacris fecisti. Vox eius
tua manus est tua a sbscripto tua opus est tuuz. Obsequi tuuz
dms yhus recusat a respuit qm ydolis obsecatus es. Dixit eis tibi
no potestis duob; dms seruire. Puilegia tua sacrate deo uirgnes no
tant a uediatur uirgnes ueste. Cur sacerdotes dei regis q; petitoez
pphanas getiluz psculisti. Alieni erroris sacretatez suscipere no possumus.

Quid respondebis huius uerbis. Pueri te a lapsu. dicit etis perfecta xpo est. omnis etis deo plena est. puericia fides non pluitur. paruuli et xpm impio aduersus pfectores ore ofelli st. Quid respondebis germano tuo. none tibi dicit. uicti me esse non credidi. qz te ipatore reliq. Mori non dolui qz te hidez hebaz. Impio me decedere non igemui. qz ipia mea pfitur de religione diuina. oibus felix masura credebas. hos ego titulos pie uirtutis excoiaz. has de felo manubias. hec spolia de diabolo. has ego de aduersario omz exuuias offerebas in qbi eterna uictoria est. Quid in plus potuit meus hostis auferre. Abrogasti decreta mea qd ad huc ille q s me leuauit arma non fecit. Nue grauius teluz i corpore re apio. qz a fee mea statuta dypnata. Meliore parte mei apud te plicitor. Illa no mors copis. nue no abrogat ipium. et qd est grauius abrogat a tuis. abrogat a meis. et id abrogat qd i me et aduersarij predicantur. Si uoles acqumisti dypnasti fides meas. si uirtus cellisti pdidisti tuas. s et qd grauius est. et i te plicitor. Quid yndebis et pri q te maiori uoce quemet dices de me fili pessime iudicasti. q putasti q ego getilibz conuictiaz pstitisset. Nemo ad me detulit araz illaz i romana curia esse. Nup taluz nefis admitteduz credidi. q i coru illo xpianoz getiluz qz gladio sacrificaret getiles. h est insultat getiles pfectibz xpianis. et iusti xpiani itesse sacrificijs cogentur. Multa et diuersa crimina me ipante comissa st. ultus sum qm qz st dephela. si qz tue latuit debet dicere me pbasse qd ad me nemo detulerat. de me pessime iudicasti si in suspicio aliena non fides mea suauit ipuz. On cu aduertaz ipator. deo pmu dein pri ac firi iurias reuogari. si qd tale decernaz. peto ut id facias qd saluti tue apd deu iteligis pfituru.

Relatio simachi prefecti ad augustos ualentinianu theodosiu et aradiuz p repetenda aia uictorie.

al. thecia

ubi primu senatus aplissimus sep q ur sbiecta legibz uita cogit et a pncipibz pps uidit purgari fama ipz primoz boni seli auctez scant euomuit dui pressuz doloz. atq uer me querelaz suaz iussit esse legitu. Cui ydeo diuini pncipis denegata e ab ipbz audiccia qz no eiat iustiaa defutura. dui impatores ualentiniane. theodosi et aradi. meliti uictozes triumphatores sep augusti. Senno s futuz officio. et ut pfectus ur gesta publica psequoz et ut legatus cuius madata. comedo. Nulla e hic dissilio uoluntatuz qz ra hoies credere desierit au hioz se studio pttare si discepit. amari coli diligi maus ipio est. Cuius ferat obfuisse rei publice priuata certamina. Merito illos senatf iteguz q potiaz suaz fame pncipis ptulerut. ne aut labor p de meca bna duat exabiaz. Cui etz magis comodamus q istituta.